

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine
Akademik Miloš Trifković, predsjednik

Sarajevo, 7. 3. 2019. godine

Govor predsjednika ANUBiH povodom promocije novoizabranih članova ANUBiH

Uvaženi članovi ANUBiH,
Poštovani predstavnici svih organa vlasti u Bosni i Hercegovini,
Cijenjeni rektori javnih univerziteta,
Predstavnici diplomatskog kora,
Dragi gosti,
Dame i gospodo!

Posebna mi je čast da vam se u ime Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine mogu obratiti povodom svečanog proglašavanja novoizabranih članova ANUBiH. Za nedavno primljene članove i za cijelu ANUBiH ovaj čin je kruna decenijskih napora uložениh u unapređenje nauke i umjetnosti radi povećanja opšte dobrobiti. Bosni i Hercegovini ova svečanost šalje poruku stabilnosti jedne od njenih najvažnijih institucija, koja uz simbolično značenje ima i vrhunsku poziciju u procesu stvaranja, vrednovanja i primjene novih znanja, kao ključeva prosperiteta građana i države.

Rukovođena potrebama napretka, Bosna i Hercegovina je već 2. jula 1951. godine, svega šest godina po završetku II svjetskog rata, Zakonom (Sl. l. NR BiH 14/51) osnovala Naučno društvo Bosne i Hercegovine. Zahvaljujući njegovom uspješnom djelovanju bilo je moguće 22. juna 1966. godine donijeti Zakon (Sl. l. SR BiH 22/66) i transformisati Naučno društvo u ANUBiH. Skupština Republike Bosne i Hercegovine je 1994. godine u opkoljenom Sarajevu potvrdila izmjene i dopune Statuta ANUBiH (Sl. l. RBiH 15/94) i time je prihvatila kao svoju instituciju. Shodno Aneksu II Aneksa IV, tačka 4 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, ANUBiH nastavlja da postoji i djeluje kao pravno lice Države Bosne i Hercegovine – konstanta u eri turbulentnih promjena. Oni koje zanima historija ANUBiH obilje podataka mogu naći u sjajnoj monografiji akademika Envera Redžića „Pola stoljeća Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine (1952–2002)“, u našim spomenicama i u „Strategiji djelovanja ANUBiH u periodu 2015–2020.“ (Strategija djelovanja).

Naučno društvo i ANUBiH su već pri osnivanju uspostavljeni kao najviše naučne i umjetničke institucije Republike, odnosno države Bosne i Hercegovine. Njihova misija je od samog početka bila: doprinos razvoju, podržavanju i promovisanju nauke i umjetnosti i afirmacija kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa BiH. Sa zadovoljstvom mogu istaći da ANUBiH i danas, u skladu sa svojom „Strategijom djelovanja“, ostvaruje ovu misiju. Praćenje kontrolnih parametara strategije pokazuje da se ANUBiH približila i oživotvorenju svoje vizije u 2020. godini. To se ogleda naročito u:

- razvoju naučnoistraživačkog rada kao izvoru novih znanja (trenutno članovi ANUBiH rade na 13 naučnoistraživačkih projekata; ANUBiH izdaje četiri časopisa itd.)
- afirmaciji naučnog i kulturnog stvaralaštva Bosne i Hercegovine (treće kolo od pet knjiga prevoda u „Ediciji savremene bosanskohercegovačke književnosti“, razmjena izložbi članova ANUBiH – likovnih umjetnika sa Makedonskom akademijom nauka i umjetnosti, saradnja sa MoMA Muzejom moderne umjetnosti, New York u organizovanju izložbe „Konkretna utopija“)
- davanju doprinosa rješavanju najvažnijih društvenih pitanja, bez ulaženja u dnevno-političke rasprave (u 2018. godini održano je ukupno 6 savjetovanja i 18 javnih predavanja o pitanjima bitnim za naše društvo)
- organizovanom i stalnom uključivanju preko 300 istaknutih naučnih radnika u aktivnosti naučnih centara i odbora ANUBiH
- pojačanoj izdavačkoj djelatnosti (1,5 naslov mjesečno u 2018. godini)
- povezivanju s javnim univerzitetima, neposredno i putem Rektorske konferencije BiH / Rektorskog zbora BiH,
- otvaranju ANUBiH za saradnju sa drugim bosanskohercegovačkim institucijama, posebno u oblasti nauke i kulture (za proteklih pet godina zaključeno je ukupno 15 sporazuma o saradnji)
- sve razvijenijoj međunarodnoj saradnji na bilateralnom (9 sporazuma sa akademijama drugih država; članstvo u 8 međunarodnih asocijacija) i multilateralnom planu itd.

Budući da je nedostatak sredstava konstanta u radu ANUBiH, pozitivno iznenađuje činjenica da su svi rezultati postignuti sa izuzetno skromnim finansijskim sredstvima i uz stalno smanjenje članstva. Za održavanje postojećeg nivoa djelovanja ANUBiH samo povećanje broja članova nije dovoljno. Očekujemo da će angažmanom novoizabranih članova trend dobrih rezultata ANUBiH biti ne samo održan nego i pojačan. Molim sve koje danas promoviramo da nam u tome pomognu.

Kriteriji za izbor članova odražavaju misiju ANUBiH. Na prvom mjestu je naučna, odnosno umjetnička izvrsnost kandidata u njegovoj oblasti pregalaštva. To mjerilo je bilo i ostalo nužan, ali nije dovoljan uslov za opredjeljenje o pojedinim kandidatima. Dodatno, neophodan je supstancijalan doprinos bosanskohercegovačkom društvu te besprijekoran lični i profesionalni etički habitus. Referati na osnovu kojih su ovi članovi izabrani pokazuju da su oni izvanredno ispunili sve uslove. Ponosimo se tom činjenicom! Takođe se ponosimo se činjenicom da se i nakon ovih izbora u radnom sastavu ANUBiH nalaze građani svih nacija i da su zastupljene sve regije Bosne i Hercegovine.

Prema Zakonu i Statutu, ANUBiH ima pet vrsta članova: redovne (akademike), dopisne, domaće, inostrane i počasne članove. Osim za počasne članove, uslovi za izbor svih ostalih kategorija su isti. Razlike između vrsta članstva postoje jedino u tajnom ili javnom glasanju za izbor i u faktičkim mogućnostima članova da se uključe u radne aktivnosti ANUBiH. Zbog toga redovni i dopisni članovi sa domicilom u Bosni i Hercegovini ulaze u radni sastav ANUBiH i imaju Statutom propisane obaveze. Na ove dvije vrste se odnosi i *numerus clausus* od 55 članova koji je svojevremeno utvrdio Savjet akademija SFRJ i koji ANUBiH i danas primjenjuje kao običaj, slično drugim akademijama iz okruženja. Nakon četiri godine obavljanja dužnosti predsjednika ANUBiH, uvjeren sam da kategorija „radni sastav“ može da

opstane samo kao izborni, ali ne i kao funkcionalni kriterij podjele našeg članstva. Eksplozivni rast nauke na globalnom nivou, obim naučnih aktivnosti i sve intenzivnije bavljenje ANUBiH istraživačkim projektima zahtijevaju pojačano angažovanje domaćih i inostranih članova u svim njenim radnim procesima. Zbog toga je i donesena Odluka o pravima i obavezama domaćih članova ANUBiH. Uz domaće, molim i naše inostrane članove da se pridruže intencijama ovoga akta i jačanju radnog kapaciteta ANUBiH. Na raspolaganju vam stoje sva radna tijela ANUBiH: odjeljenja, naučni centri, odbori odjeljenja, odbori Predsjedništva ANUBiH i različite komisije.

Održavanje sposobnosti ANUBiH da odgovori na zahtjeve društva i vremena uslovljeno je intelektualnim potencijalom naše institucije. Usljed neriješenih pitanja finansiranja i neumitnih prirodnih razloga, ANUBiH je pred početak novog izbornog ciklusa imala samo 43 člana radnog sastava. Zahvaljujući razumijevanju brojnih institucija i pojedinaca bilo je moguće obezbijediti nužno finansiranje ANUBiH i pokrenuti proceduru izbora čiji završetak upravo obilježavamo. Izborni postupak je trajao oko godinu i po. Dozvolite mi da u najkraćem iznesem njegove rezultate:

- Zahvaljujući postignutim rezultatima deset dopisnih članova izabrano je za redovne članove (akademike).
- Radni potencijal ANUBiH povećan je za 11 dopisnih, 7 domaćih i 5 inostranih članova, tako da ANUBiH u svom sastavu trenutno ima 96 članova.

Izneseni podaci moraju se dopuniti kvalitativnim ocjenama:

- Novoizabrani članovi djeluju u naučnim oblastima koje su odjeljenja odredila kao svoje prioritete, čime je ostvarena izborna politika Predsjedništva ANUBiH.
- Odjeljenje humanističkih nauka je, zahvaljujući razumijevanju drugih odjeljenja, personalno ojačano; ANUBiH je time osposobljena da odgovori na izuzetno aktuelne društvene izazove iz ove oblasti.
- Prosječna starost članova radnog sastava je smanjena za četiri godine.
- Povećana je sposobnost ANUBiH da uspješno sudjeluje u međunarodnoj naučnoj i umjetničkoj saradnji.
- Ostvaren je jedan od najvažnijih ciljeva srednjoročne strategije djelovanja ANUBiH: jačanje radnog kapaciteta ANUBiH.

Rezultati provedenih izbora su izuzetno važni ne samo za realizaciju projekata iz trogodišnjeg plana rada ANUBiH nego i za ciklus projekata u pripremi. Oni se nalaze u rasponu od izrade stalne postavke koja će svjedočiti o historiji ANUBiH, preko izrade studije izvodljivosti za „Opću enciklopediju Bosne i Hercegovine“, do formiranja likovne galerije ANUBiH u saradnji sa Umjetničkom galerijom Bosne i Hercegovine. Pozivam sve članove ANUBiH da daju svoj doprinos razvoju i ostvarenju i ovih poduhvata.

Hvala.